

Otakáro Maria Schmidt:

UŽ SE NEBRÁNÍM ANDĚLŮM

Otakáro Maria Schmidt - režisér, scenárista, kameraman, herec. Narodil se roku 1960. Pochází ze šlechtického rodu z Nowothů s erbem z roku 1378. Vyučil se strojním zámečnickem, vystudoval střední školu a následně Konzervatoř Jaroslava Ježka. Spolupracoval pak se skupinou Laura a její tygři, Davidem Vávrou, Michaelem Kocábem či Danielem Nekonečným (divadlo BAR). Nakonec se stal známou postavou kultovního Divadla Sklep. Po revoluci však Sklep opustil a vystudoval FAMU.

Pro TV Nova v 90. letech režíroval zábavní pořad Na vlastní nebezpečí a pro ČT režíroval a moderoval magazín Prology - filmové lahůdkářství. Roku 1999 napsal a režíroval celovečerní hraný film Eliška má ráda divočinu, který byl nominován na Českého lva za výtvarný počin a získal ho za zvuk a plakát. Od roku 2005 natočil řadu velkých hraných dokumentárních filmů, například o jezuitěch (Nejsme andělé, jen děláme jejich práci), salesiánech (Dej mi duši a ostatní si ponech), františkánech (Blázen z La Verny), Janu Nepomuckém (Nejznámější Čech - světec s pěti hvězdami) či svatém Vojtěchu (První český Evropan). Tyto filmy jsou již tradičně vysílány v České televizi na Vánoce v hlavním vysílacím čase a byly zakoupeny i polskou a maďarskou televizí. Vycházejí též na DVD, posledně jmenovaný letos na Velikonoce. Pro Českou televizi natočil také 37 dílů magazínu Po hladině. Pro televizi Noe točí s Janou Studničkovou každý měsíc již pět let cyklus dokumentů Léta letí k andělům a Bet-lechem o významných duchovních osobnostech. Ve stejné televizi též moderuje vlastní talkshow Cesta k andělům. Před dvěma roky měl premiéru jeho televizní hraný film Herbert v ringu. Se scenáristkou Halinou Pawlowskou chystá hraný seriál, připravuje též dokument o Pražském Jezulátku či seriál o genových terapiích a evoluci. Natočil již téměř 300 různých dokumentů, posledních více než 10 let takřka vždy ve spolupráci se svou partnerkou Janou Studničkovou. Roku 2004 přijal křest a biřmování.

Věříte astrologii?

Když jsem se podobnými „naukami“ v minulosti zabíral, nechali jsme si s partnerkou od velmi fundovaných astrologů připravit osmistránkové osobní horoskopy. Po dvou letech jsme si je znovu vytáhli a začali si v nich číst. Všechny předpovědi seděly, vše souhlasilo do neuvěřitelných detailů. Až do chvíle, kdy jsme si všimli, že jsme si je omylem vyměnili a každý čteme horoskop toho druhého. V tu chvíli jsem pochopil, jaký je to „polopravdivistický“ podvod. Víte, já mám rád jednu anekdotu: Jde ďábel se svým pohunkem a vidí, jak nějakému muži cosi spadlo na zem. A pohunek říká ďáblu: „Hele, seber mu to!“ A ďábel odpovídá: „Vždyť mu upadla jen pravda“. A pohunek se podívá: „Tím spíš mu ji seber!“ A ďábel se usměje: „Proč bych to dělal, vždyť neví, že není celá.“

V bibli je psáno, že bychom se neměli starat o to, co bude zítra. Jinak řečeno, neměli bychom věštit. Měli bychom důvěřovat Bohu.

Stal jste se tedy skeptikem?

Naopak věřím. V bibli je psáno, že bychom se neměli starat o to, co bude zítra. Jinak řečeno, neměli bychom věštit. Měli bychom důvěřovat Bohu. Není správné ptát se jakýchsi vyšších energií, jestli si mám dát zítra k večeři to či ono, neřkuli stát se zajatcem jakési rasistické astrologie a věřit, že „Ryby jsou lepší než Beran“, což do mého vztahu s druhými lidmi pak vnáší nebezpečnou předpojatost. Může to do jisté míry fungovat, ale je to krajně podezřelé. To se týká i reiki, channelingu, „šutrologie“... To vše může vypadat velmi pozitivně, ale dávám těmito technikami do pohybu něco, co nejsem schopen dohlédnout. Starý i Nový zákon mě ujišťují, že i Zlý je inteligentní bytost. Když budu věřit energii, kameni, kyvadlům, stromům, tak dá rozum, že to není ten kámen či strom, kdo mi odpovídá. Je něco za tím, co mi odpovídá a co si personifikujeme, ale já mám s Bohem hovořit skrze modlitbu a přímo.

Vy jste ale zkoumal spoustu technik, záhad a nauk, ne?

Na začátku mého hledání mne přitahovalo a fascinovalo kdeco. Později jsem si to nazval „náboženstvím synkretismu“. O to víc si ale dnes uvědomuji nebezpečí takového přístupu. Když půjdu s proutkem hledat vodu, možná ji najdu a není na tom asi nic špatného. Nejsem heretik nebo sektář, který by odsuzoval hmotu. Hmota, příroda, vesmír byly stvořeny Bohem, to je v pořádku a určitě vlnění z vody přenesené na proutek půjde zhodnotit i vědecky. Jenže ve chvíli, kdy se já toho proutku či kamene začnu ptát, a navíc, jak se v mnoha případech děje, na věci osudové, už mi neodpovídá proutek, ale něco, co je za ním. A můžu se stokrát zapřísahat, že provádím „bílou“, a nikoli černou magii. Bílá magie je přece také využití jiných sil než Boha, totiž mých

jsem chtěl představit domy, místa, sochy, symboly, dvanáctero archetypických znamení, která měla dokázat, jak byla urbanistika a architektura Plzně intuitivně po staletí utvářena. Tato intuitivnost nás upozorňuje na vyšší řád, jemuž podléháme. U soutoku všech čtyř plzeňských řek, na nejnižším bodě, kde je nejvíce vody, je kostel svatého Jiří, který vždy tradičně bojuje s drakem, štírem, temnotou v nás. Sledoval jsem v dokumentu základy naší křesťanské kultury, ze které jsem vyrostl a k níž se bytostně hlásím. Křesťanství bylo také základní nabídkou, kterou jsem dostal v rodině. Silný moment rovněž byl, když mi umřeli rodiče a ocitl jsem se sám, opuštěn... Měl jsem potom štěstí, že se ke mně dostaly klíčové umělecké konzervy jako kniha Jeho království od Miky Waltariho nebo film Utrpení Ježíše Krista. Později, už po křtu, zásadní kniha – Jak katolická církev budovala západní civilizaci. Jistěže mě ovlivnila i setkání s různými lidmi. Jednak s velkými osobnostmi typu Tomáše Halíka, ale hlavně s mou dnešní partnerkou Janou Studničkovou, která byla v podobné situaci hledání jako já a jejíž otec nás v mnohém vedl. Mně

především nenásilně vysvětlil jedovatou polopravdu new age. Přes Fausta a Mefistofela. Těsně před křtem jsem se hodně zabýval hlubinnou psychologií Carla Gustava Junga, a když jsem později poznal její křesťanskou interpretaci, tak to byl už jen krůček ke vstupu do katechumenátu. Seznámil

jsem se blíže se symboly a začal s nimi více programově pracovat, doplnil jsem si intuici o rozumové zhodnocení a objevil více metafor a významů za obrazy a věcmi. Slovo symbol vychází z řeckého slovesa symballein, což znamená spojovat dohromady. Antonymem je sloveso diaballein – rozdělovat, ničit. Symbolon je svatý, tedy pravdivý, diabollos se pravdivě jenom tváří. Ne nadarmo se říká, že ďábel – diabollos – je opice Boží. Postupně se mi Kristus, zdánlivě absurdně, proměnil z nejdůležitějšího duchovního archetypu v mého bratra, přítele, ve zdroj Světla, bez kterého bych nežil.

Institucionalizované náboženství má u nás ale mnoho odpůrců, Češi si raději věří jen tak pro sebe a podle sebe. Jak byste církev obhájil?

Římský rabín se rozhodl v koncentráku, že jestli přežije, nechá se pokřtít. A když se ho ptali, proč to udělal, argumentoval: Jestliže po tolika chybách, které katolická církev během dvou tisíc let udělala, přesto drží pohromadě, je chráněna Duchem svatým. Jistě, církev má tisíce chyb. Svatý František nebo Don Bosco a vůbec skoro všichni velcí světci měli s církví velké problémy, ale nepodlehli luterské či Kalvínově pýše a nerozdrobili církev na tisíce kousků, hlásajících každý něco trochu jiného. Jistěže bylo v církvi také spousta gaunerů, protože každé lidské společenství tvoří lidé se sklony hřešit, a ne nadlidé. Ale dva tisíce let to tajemné tělo Kristovo drží pohromadě a to o něčem svědčí.

Postupně se mi Kristus, zdánlivě absurdně, proměnil z nejdůležitějšího duchovního archetypu v mého bratra, přítele, ve zdroj Světla, bez kterého bych nežil.

sil bez Boha. Je tedy jen zdánlivě dobrá. Chce jakoby dělat dobro, ale copak já vím, co je pro mě nebo lidi kolem mě dobré? To ví jen Bůh, a ne proutek a kyvadélko. Já se mohu jedním modlit k Bohu nebo ke Kristu nebo k Duchu svatému a ptát se jeho, co je dobré. V pohádkách přece zlo také často navenek vypadá jako dobro – princezna bývá zakletá skrze nějakou krásnou věc, třeba skrze růži, nebo Sněhurka sní červené jablko, které se stává trojským koněm čarodějnice, aby se jí dostala do komůrky. Už v knize Genesis je psáno: „Smíš jíst ze všech stromů v zahradě. Ale ze stromu poznání dobra a zla nebudeš jíst, neboť v den, kdy z něho pojíš, propadneš smrti.“ Takže nám je zapovězeno osobovat si právo na rozlišování dobra a zla pro účely věštění.

Astrologie ale může být nejen předvídáním, ale i nástrojem sebepoznání.

Jsem ochoten astrologii přijmout v jungiánské interpretaci. Jako sbírku archetypů, které potkáváme i v mýtech, pohádkách či ve snech. I Kristus může být ve snu jako archetyp. Studiem archetypů se dozvídáme mnoho o sobě, můžeme díky nim pochopit podobnosti nebo význam svých snů. V tomto smyslu pro mne dvanáctero astrologických znamení může být přínosné či inspirativní. Ale nemohu věřit v síly, kterých se dovolává ten, kdo prostřednictvím astrologie či magie věští budoucnost či určuje osud. Protože bych překračoval Desatero, které mi říká hned v prvním přikázání, jež je směrnaté pro všechna monoteistická náboženství, tedy pro judaismus, křesťanství i islám: V jednoho Boha věřit budeš. Tedy žádná modloslužba „bohům“.

V roce 2004 jste se nechal pokřtít. Co to pro vás znamenalo? A proč je vlastně potřeba onoho rituálu, proč nestačí věřícím prostě být?

Věřím, že křtem jsem chráněný, napojený na Boha. Neznamená to, že bych nemohl ztratit jeho milost. To se mi může navzdory křtu přihodit kdykoli, protože mi byla dána Bohem svobodná vůle, která mně nikdy nebude Bohem odňata.

Co byly hlavní milníky na vaší cestě k víře?

Jistě mě ovlivnilo to, že pocházím z Plzně. Ta má ve znaku dva zlaté klíče na stříbrném poli, tak jako Vatikán, protože nikdy nepodlehla reformaci. To město má obrovského genia loci a jsem rád, že jsem mu mohl věnovat dokument Sochy snové, ale odolné. V něm

Chystáte film, který se jmenuje *Tajemství evropského zázraku – Univerzity jako informační síť. O co půjde?*

Chci zmapovat takové skryté souvislosti v dějinách Evropy. Západní civilizace nám dala zázraky moderní vědy, blahobyt pramenící z ekonomiky založené na volném trhu, bezpečnost zakotvenou v zákonech, jedinečný smysl pro lidská práva a svobodu, dobročinnost a charitu jako ctnost, nádherné umění a hudbu, filozofii zakořeněnou v rozumu a bezpočet dalších darů, které naše civilizace – nejspíšejší v lidské historii – bere jako samozřejmost. Ovšem samozřejmost to není. To vše vyvěrá z univerzit, které byly jakýmsi středověkým internetem a pojátkem západní civilizace, a tyto univerzity se zrodily z prostředí klášterů, které uchovávaly veškeré znalosti a dovedly je předávat společnosti. Chci tím dokumentem nabídnout divákům poněkud netradiční pohled na vývoj evropské civilizace, odhalující, že za vše, čeho Evropa dosáhla – i když ve vědomí mnoha lidí převládají názory opačné – vděčí křesťanskému impulzu, a to hlavně duchovní a kulturní jednotě evropských pospolitostí, která byla po několik století zaštitěna papežstvem.

Ale věda a církev jsou dnes mnohdy ve sporu.

Jenže moderní věda se zrodila v katolické církvi! Katolíčtí kněží rozvinuli ekonomické teorie svobodného trhu o 500 let dříve než Adam Smith. Západní právní systém vyrostl z církevního práva. Koperník, který v roce 1543 otřásl svou heliocentrickou teorií dosavadním obrazem světa a představami spojovanými s biblickou vírou, byl katolický kanovník. Nebylo samozřejmě snadné se s jeho převratem vyrovnat. Ale byl to papež Řehoř XIII., kdo pak na základě jeho objevů najal v roce 1582 astronomy, aby reformovali kalendář. Seizmologie je například čistě jezuitská věda a na Měsíci je nejvíce kráterů pojmenováno právě po jezuitách, kteří vždycky podporovali astronomii a také například Galilea. Jezuité se významně podíleli i na rozvoji astronomie od 16. století až do současnosti – vzpomeňme Scheinerův objev slunečních skvrn, Grimaldiho a Riccioliho mapu Měsíce nebo Sechiho klasifikace hvězd podle spekter. Jezuité také zakládali při svých kolejích observatoře. Instituce s názvem Vatikánská observatoř byla založena v roce 1790. Hlavní sídlo observatoře je v papežském letním sídle Castel Gandolfo. Hlavní vědecké pracoviště se v současnosti přesunulo na Mount Graham v Arizoně, kde mají jezuité špičkový dalekohled vyrobený novou technologií v rotující peci. Další převrat ve vnímání univerza způsobil svými objevy Albert Einstein, který byl samozřejmě

věřícím židem, ale byl to opět katolický duchovní, kanovník Georges Lemaître, kdo z obecné teorie relativity vyvodil teorii velkého třesku.

Kde hledáte inspiraci pro svá díla?

Snažím se poslouchat shora, co po mně chtějí. Miluji jeden židovský vtip: Sejdou se rabíni a vyprávějí si, kolik kdo potřebuje andělů na různé úkony. Vzájemně se trumfují a nakonec promluví ten poslední: „Přijdu večer domů a deset andělů mně pomáhá převlékat se do pyžámka, dalších deset andělů mně přitlačí ke stolu Sáru, dalších deset mi jejíma rukama připraví jídlo. Ráno pak vstanu a jeden anděl mi vyčistí zuby, oblíkne mne a vypakuje mne do práce.“ A všichni ti rabíni jsou překvapení a ptají se: „A proč večer máš doma armádu andělů a ráno přiletí jen jeden?“ A on říká: „No protože ráno už se tolik nebráním.“ ... A tak to je. Já se přestal bránit. Už si nevybírám témata, mám pocit, že jsou mi vybírána.

Natočil jste v roce 1999 i jeden hraný film: *Eliška má ráda divočinu. Jaký z něj máte dnes pocit?*

Eliška je směsí vyprávěných příběhů, vzpomínek z dětství, živých snů a smyšlených vztahů zasazených do stylizované současnosti, aby tak evokovaly felliniovský způsob vidění světa plný vůní a chutí. Zároveň byla Eliška cestou do temných zákoutí labyrintu vlastní duše, na které jsem vypátral svého minotaura, dotýkal jsem se něčeho divokého a zároveň dekadentního v sobě a mohl jsem to tak později lépe ochotit, zužitkovat a jednodušeji se s tím rozloučit. 🌱

